

ЗМІНИ КЛІМАТУ І КЛІМАТИЧНІ ІННОВАЦІЇ

№ 07

30.10.2012

Квартальний інформаційний бюлетень видається Донецьким національним університетом МОНМС України за проектом „Низько-вуглецеві можливості для індустріальних регіонів України”, що фінансується Європейським Союзом за Тематичною програмою для довкілля і сталого управління природними ресурсами, зокрема енергією

НОВИНИ СВІТУ:

Нове дослідження показує, як «гаряче» повітря може звести нанівець зобов'язання щодо боротьби зі зміною клімату

09.08.2012

Країнам світу залишається менше шести місяців, щоб закрити велетенську «діру», що загрожує ефективності нового кліматичного режиму. Як показують результати нового рецензованого дослідження, необхідно вирішити питання торгівлі надлишковими квотами за Кіотським протоколом, інакше кліматичні зобов'язання на період до 2020 року можуть бути зведені нанівець.

Одиниці встановленої кількості (ОВК) – це квоти на викиди в рамках Кіотського протоколу. Одна ОВК дозволяє країні викинути 1 тону CO₂. Згідно із правилами Кіотського протоколу країнам дозволяється перенести невикористані квоти на викиди на наступний період дії зобов'язань. Ряд країн, таких як Росія, Україна і Польща, мають дуже велику кількість надлишкових ОВК. До кінця 2012 року майже 13 млрд. надлишкових ОВК може бути перенесено на наступний період дії зобов'язань. Це майже в три рази перевищує щорічний обсяг викидів в Європейському Союзі або більш ніж удвічі – в Сполучених Штатах. Крім того, перенесення заліків із Механізму чистого розвитку (МЧР) і Спільного впровадження (СВ) може ще більше послабити і без того мізерні зобов'язання до 2020 року аж до 6%.

Нове рецензоване дослідження, опубліковане в Climatic Change показує, що якщо на перенесення надлишкових квот не будуть накладені обмеження, поточні зобов'язання щодо скорочення викидів у розвинених країнах не призведуть до жодних додаткових скорочень викидів. Іншими словами, слабкі зобов'язання разом з надлишковими квотами дозволять країнам утримувати рівень викидів до 2020 року на рівні, що передбачається сценарієм звичайного розвитку економіки (business-as-usual). Така ситуація збережеться навіть якщо найбільшу кількість надлишкових квот, тих, що належать Росії, буде виключено.

«Це неприйнятно, що мине ще вісім важливих років без будь-яких нових міжнародних кліматичних зобов'язань з боку багатих країн», – коментує Аня Коллмус (Anja Kollmuss) з організації CDM Watch. «Така відсутність зобов'язань, з високою імовірністю, виключить можливість досягнення амбітної угоди щодо скорочення глобальних викидів і, отже, знищить можливість уникнути небезпечних кліматичних змін».

У новому аналітичному огляді, що підготовлено CDM Watch і «Центром політики чистого повітря» (Center for Clean Air Policy) розглядається проблема торгівлі надлишковими квотами та викладено можливі рішення. У цьому документі пояснюється, що проблему необхідно вирішити до кінця 2012 року, коли закінчиться перший період дії зобов'язань за Кіотським протоколом, в іншому випадку діюче правило, що дозволяє повне перенесення квот, буде застосовуватися за замовчуванням. У тематичному огляді показано, що підходи до вирішення цього питання однозначно існують.

ЄС, зокрема, необхідно взяти на себе відповідальність. У ЄС суперечлива позиція щодо проблеми надлишкових квот: з одного боку, Європейський Союз дуже голосно закликав до цілеспрямованих дій щодо попередження наслідків зміни клімату. З іншого ж боку, на переговорах в рамках РКЗК ООН ЄС мовчав через внутрішні розбіжності між державами-членами ЄС про шляхи вирішення проблеми надлишкових квот.

«Проблема надлишкових квот загрожує життєздатності та ефективності режимів міжнародної кліматичної політики.», – каже Томас Уайнс (Tomas Wyns), директор ССАР-Європа. «ЄС знаходиться в унікальному становищі, оскільки може вирішити проблему як із своєю внутрішньою Схемою торгівлі викидами так і з надлишковими квотами за Кіотським протоколом водночас за рахунок підвищення цільових показників скорочення викидів на період до 2020 року».

Джерело: Робоча Група неурядових екологічних організацій України з питань зміни клімату – <http://climategroup.org.ua>

ООН призывает мир обратить внимание на проблему изменения климата

03.10.2012

Исполнительный секретарь секретариата Рамочной конвенции ООН об изменении климата

(РКИК) Кристиана Фигерес заявила, что хотя страны мира в 2011 году на конференции ООН по изменению климата в Дурбане достигли договоренности о продлении действия Киотского протокола, текущих действий и обещаний недостаточно, чтобы предотвратить опасный рост мировых температур.

Выступая на Углеродном форуме в Вашингтоне, Фигерес сказала, что, хотя "прогресс в правильном направлении" к юридическому соглашению заметен как в развивающихся, так и в развитых странах, текущие мировые усилия недостаточны.

"Мы увеличиваем масштаб и охват выбросов, но также повышаем правовой характер этих сокращений (выбросов - ред.), потому что мы переходим от добровольных начал к соглашению на юридической основе", - заявила Фигерес.

"Тем не менее, даже если соглашение вступит в силу, действительность такова, что все эти усилия на самом деле представляют 60% мировых усилий, которые должны быть предприняты, если мы хотим остаться на 2-градусном росте (мировых температур)", - отметила она, ссылаясь на порог температур, который, по данным ученых, не представляет опасности для изменения климата.

Источники: Российский региональный экологический центр – <http://climatechange.ru>

В цьому випуску:

Новини світу 1

Новини ЄС 2

Новини України 3

Новини проекту 4

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект реалізується
Донецьким національним
університетом, Україна

НОВИНИ ЄС:

Climate Change Committee approves national limits on non-ETS emissions for 2013-2020

17 October 2012

The EU Climate Change Committee today approved annual limits for 2013-2020 on Member States' emissions of greenhouse gas emissions from sectors not covered by the EU Emissions Trading System (EU ETS).

The draft Decision lays down so-called annual emission allocations (AEAs), in tonnes, for each Member State and year from 2013 to 2020.

It translates the 2009 Effort Sharing Decision, which addresses emissions from sectors not included in the EU ETS, into absolute annual emission figures. The Effort Sharing Decision sets binding national emission reduction or limitation targets for 2020, expressed as percentage changes from 2005 levels, and also sets out how the AEAs are to be calculated.

The sectors covered by the Effort Sharing Decision include transport (except aviation), buildings, agriculture and waste. Emissions from forestry are not included, however.

The draft Decision also fixes AEAs for Croatia, which is expected to join the European Union on 1 July 2013.

The Climate Change Committee comprises representatives from all Member States and the European Commission.

The draft Decision represents an important element in the implementation of the 2009 EU climate and energy package of legislation. The European Parliament and Council now have three months to scrutinise the text, after which the Commission will adopt it.

The AEAs are expressed in tonnes of carbon dioxide-equivalent.

The emissions data used for determining the AEAs were agreed with Member States after extensive technical consultations.

The AEAs were calculated by subtracting verified EU ETS emissions from Member States' total emissions as reported in their greenhouse gas inventories.

Source: Directorate-General for Climate Action - DG CLIMA – <http://ec.europa.eu/clima/>

Commission approves over €31 million co-funding for climate projects

20 July 2012

The European Commission has approved co-funding of more than €31.4 million for 23 projects directly tackling climate change. The funding has been granted under the LIFE+ programme, the European Union's environment fund.

The projects are located in 12 EU Member States – Belgium, Czech Republic, Denmark, France, Greece, Italy, Luxembourg, Poland, Slovakia, Spain, Sweden and the UK. They have a total budget of €67.8 m. The project beneficiaries and their co-financers will provide the balance of the funding.

The 23 climate projects are among a total of 202 projects for which LIFE+ funding has just been approved under the 2011 call for proposals. Together these represent a total investment of some €516.5 m, of which the EU will provide co-funding of €268.4 m.

Besides climate change, the 202 projects concern nature conservation, environment policy and governance, and information and communication on environmental issues. Many of the projects which do not directly address climate change will have an indirect impact on greenhouse gas emissions.

Source: Directorate-General for Climate Action - DG CLIMA – <http://ec.europa.eu/clima/>

Выбросы CO₂ в Евросоюзе в 2011 г снизились на 2,5%

11 сентября 2012

Выбросы парниковых газов в ЕС в 2011 году снизились на 2,5%, несмотря на рост ВВП и потребления угля, а по сравнению с базовым 1990 годом - на 17,5%, говорится в сообщении Европейского агентства по окружающей среде (ЕЕА).

По предварительным данным агентства, выбросы 27 стран ЕС в 2011 году составили около 4,6 миллиарда тонн CO₂-эквивалента, снизившись на 2,5% по сравнению с предыдущим годом. В 15 странах ЕС, которые принимали коллективное обязательство в рамках Киотского протокола, выбросы снизились на 3,5%.

"Главными причинами снижения выбросов

парниковых газов стали мягкая зима в большинстве стран Евросоюза, которая привела к снижению теплопотребления в домохозяйствах, и падение потребления природного газа. Кроме того, в 2011 году продолжился рост потребления электроэнергии от возобновляемых источников, что также сказалось на объеме выбросов CO₂", - говорится в сообщении.

Таким образом, в 27 странах ЕС выбросы парниковых газов по сравнению с 1990 годом, принятым за базовый в рамках Киотского протокола, снизились на 17,5%, в 15 странах с общим уровнем обязательств - на 14,1%.

Наиболее значительный вклад в снижение выбросов, по данным ЕЕА, внесли домохозяйства и сектор услуг. Выбросы отраслей промышленности, охваченных европейской системой торговли квотами EU ETS, снизились на 1,8%, для секторов за ее пределами снижение составило примерно 3,1%.

В предварительном отчете не представлены данные по поглотителям углерода, в частности, лесам, секторам международных авиа- и морских перевозок, а также по результатам использования механизмов Киотского протокола. Окончательные данные о выбросах 2011 года ЕЕА представит в середине 2013 года.

Ранее ЕС заявлял об обязательстве снизить выбросы парниковых газов к 2020 году на 20% от уровней 1990 года. Экологи называют эту цель слабой, настаивая на том, что потенциально страны Евросоюза к этому сроку могут добиться 30%-ного снижения выбросов.

Источники: Российский региональный экологический центр – <http://climatechange.ru>

В Европейском Союзе ветроэнергетика пересекла показатель в 100 ГВт

02/10-2012

У ветроэнергетики в ЕС было не простое начало - чтобы достичь показателя суммарной установленной мощности в 10 ГВт потребовалось почти 20 лет. А вот другие 90 ГВт были "добавлены" в течение последних 13 лет.

Европейская ассоциация ветроэнергетики отмечает, что количество электроэнергии, которую производят в настоящее время ветротурбины, равнозначно количеству электроэнергии вырабатываемой 62 угольными ТЭС или 52 ТЭС на природном газе или 39 атомными станциями.

Источники: BELLONA – <http://bellona.ru>

Проект финансируется Европейским Союзом

Проект реализується Донецьким національним університетом, Україна

НОВИНИ УКРАЇНИ:

Метеорологи: погода в Україні з кожним роком буде все гіршою

07/17/2012

Останнім часом погода все більше лякає українців небаченим досі розгулом стихій. Якщо десь йде злива, то тропічна, якщо вітер - то ураганний, а якщо град - то розміром з яйце.

У ніч на понеділок у Київській і Черкаській областях пронісся потужний ураган, а сусідня Польща зіткнулася з руйнівним торнадо. У Польщі стихія зачепила два воєводства: Кувясько-Поморське і Великопольське. Є жертви і постраждали. За словами очевидців, торнадо з будинків зривало дахи та виривало з корінням дерева.

До нашої країни торнадо не добрався, але наслідки урагану, який пройшовся минулої ночі по Київщині та Черкащині, не менш плачевні. У Черкаській області найбільше дісталось Каневу. За словами очевидців, на їх очах з будинків зривало дахи, розбивало вікна, ламалися дерева - місто завалене уламками скла і гілками.

І наші, і польські метеорологи чекають нових вихорів і ураганів. «Сьогодні умови для формування вихорів дуже сприятливі, і вони будуть все сильніше», - кажуть польські метеорологи. Вони прогнозують бурю на півдні своєї країни, а також в Угорщині, Румунії та Україні: «У всіх трьох країнах ураган буде дуже сильним». Судячи за прогнозами наших синоптиків, в Україні дійсно буде неспокійно - на найближчі дні Укргідрометцентр по всій країні, крім півночі, обіцяє дощі, шквали, град.

Метеорологи як і раніше вважають: екстремальні стихійні явища - один із проявів зміни клімату, викликаного глобальним потеплінням. Як розповів фахівець питань зміни клімату Андрій Мартинюк: «В Україні та в цілому в Європі це проявляється не тільки у вигляді торнадо, ураганів, смерчів і сильних злив, а й у посиленні спеки, яке ми зараз спостерігаємо». За прогнозами експерта, така тенденція збережеться на найближчі десятиліття: «Причина - люди в останні кілька десятиків років стали викидати більше парникових газів - в основному це вуглекислий газ і метан. Парниковий ефект існував завжди, але тепер він пропорційно виріс, і ця енергія знаходить свій вихід у стихійних лихах, які стають все більш сильними і руйнівними».

Джерело: Інформаційний центр зі змін клімату – <http://www.climateinfo.org.ua/>

Бажаючі зможуть купувати зелену електроенергію

19.07.2012

На громадському обговоренні проекту оновленої Енергетичної стратегії України на період до 2030 року в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України, заступник Міністра Макуха В.О. пообіцяв всім бажаючим організувати можливість купувати лише «зелену» електроенергію і цим не підтримувати вугільну та атомну енергетики.

Таку заяву зробив заступник Міністра під час дискусії з представниками екологічних громадських організацій, яка відбулась 18 липня 2012 року. Останні пропонували суттєво збільшити відсоток відновлювальних джерел енергії у проекті документу, а також відмовитись від планованого збереження відсталості української енергетики.

В представленому проекті оновленої Енергостратегії рівень ефективного використання енергії України в 2030 році буде таким як був у Чехії кілька років тому. Тобто, заздалегідь заплановане відставання темпів розвитку енерго-ефективності на десятки років. Запланований відсоток відновлювальних джерел енергії в Україні в 2030 році буде менше ніж сьогодні в більшості країн ЄС. Натомість, пропонується збільшення видобутку та спалювання вугілля, а також будівництво атомних блоків.

«За словами розробників, Стратегія допомагатиме досягти енергетичної незалежності держави. Зараз основним споживачем російського газу є жителя українців. Підвищення ефективності споживання енергії в будинках є економічно вигідним шляхом зниження енергетичної залежності, який до того ж скорочує викиди парникових газів, створює найбільше нових робочих місць та розвиває будівельну та суміжні галузі економіки».

Натомість Стратегія планує досягнути енергетичної незалежності шляхом будівництва російських реакторів на російському паливі, очевидно, коштом російського кредиту – говорить Андрій Мартинюк, Голова Ради Екоклубу, м.Рівне.

Іншим важливим питанням, яке майже не було враховане в Енергостратегії є проблема зміни клімату. Енергетичний сектор є найбільшим джерелом викидів парникових газів та інших забруднюючих речовин в Україні.

Проект Енергетичної стратегії та дії Міністерства енергетики не враховують плани та діяльність інших центральних органів виконавчої влади. Зокрема, Державне агентство екологічних інвестицій розробляє Низьковуглецеву стратегію розвитку економіки на виконання міжнародних зобов'язань України згідно Канкунських угод. Це прямо суперечить планам Міністерства енергетики щодо збільшення видобутку та спалювання вугілля та інших викопних палив. Також, неврахована позиція Державного агентства ефективного використання енергії України щодо отримання 30% електроенергії з відновлювальних джерел у 2030 році.

«Важко назвати запропонований документ Енергетичною стратегією, якщо він враховує інтереси лише двох секторів енергетики: вугільного та атомного. А головне, що документ не містить напрямків вирішення нагальних проблем атомної енергетики: поводження з радіоактивними відходами, зняття ядерних блоків з експлуатації та рекультивацию урановидобувних шахт» – підсумував Дмитро Хмара, координатор енергетичної програми Національного екологічного центру України.

Згідно повідомлення розробників проекту Енергостратегії, найближчим часом планується затвердження документу на засіданні Кабінету Міністрів України. Громадські екологічні організації вимагають врахувати надані коментарі, міжнародні зобов'язання, інтереси громадян та довкілля.

«Про проблему зміни клімату в проекті Енергостратегії ледве згадується. Україна має міжнародні зобов'язання знижувати викиди парникових газів і повинна враховувати це питання від самого початку стратегічного планування енергетичного сектору» – говорить координатор програми зі зміни клімату Національного екологічного центру України Рудницька Христина.

Джерело: Робоча Група неурядових екологічних організацій України з питань зміни клімату – <http://climategroup.org.ua>

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект реалізується
Донецьким національним
університетом, Україна

НОВИНИ ПРОЕКТУ:

Круглый стол «Проект региональной дорожной карты внедрения технологий улавливания и хранения диоксида углерода на востоке Украины»

Круглый стол состоялся 23 октября 2012 г. в Донецком национальном университете как стартовое мероприятие Первого международного научно-практического симпозиума «НИЗКО-УГЛЕРОДНЫЕ ОТКРЫТЫЕ ИННОВАЦИИ ДЛЯ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ (LCOIR-UA-2012)».

В работе круглого стола приняли участие более 50 представителей региональных органов управления, науки, образования и бизнеса, а также представители 6-ти зарубежных стран: **Великобритании, Италии, Литвы, Норвегии, Польши и Франции.**

Круглый стол проходил в **Интерактивном научно-методическом центре по передаче низко-углеродных открытых инноваций (Центр LCOIR)**, который создан в рамках проекта LCOIR-UA и позволяет осуществлять интерактивное взаимодействие участников круглого стола, находящихся в любой стране мира, а также выполнять прямую трансляцию заседаний круглого стола через веб-сайт проекта: <http://www.lcoir-ua.eu>

На круглом столе были обсуждены следующие вопросы:

- экономические, правовые, социальные и экологические аспекты внедрения низко-углеродных инноваций в Украине;
- возможности улавливания диоксида углерода на украинских угольных электростанциях;
- перспективы энергосбережения и повышения энергоэффективности в энергетике, промышленном и коммунальном секторах восточных регионов Украины;
- оценки потенциала геологического хранения диоксида углерода для востока Украины;
- проект рекомендаций по внедрению технологий улавливания и хранения диоксида углерода в восточных регионах Украины.

Заседание круглого стола открыла **профессор Светлана БЕСПАЛОВА**, проректор по научной работе Донецкого национального университета, д.ф.-м.н., проф., научный руководитель проекта LCOIR-UA, - которая кратко проинформировала участников круглого стола о проекте LCOIR-UA, о возможностях Центра LCOIR, а также о программе работы круглого стола.

С приветствием к участникам круглого стола обратился **господин Эрленд ФЬЙОСНА**, директор программ Международной общественной организации «БЕЛЛОНА» (Норвегия), - подчеркнув важность тематики проекта LCOIR-UA для продвижения принципов низко-углеродной экономики в Украине и для подготовки общественного мнения к дружественному восприятию процессов перехода энергетики Украины на «зеленые» технологии: чистые угольные технологии и технологии улавливания и хранения CO₂.

Затем с приветственным словом к участникам круглого стола обратилась **госпожа Эллина ЛЕВИНА**, аналитик по вопросам энергии Международного энергетического агентства (Франция, он-лайн), - которая остановилась на перспективах подготовки законодательной и нормативной базы для внедрения технологий улавливания и хранения CO₂ на энергетических предприятиях Украины.

Приветствуя участников круглого стола **доктор Сергио ПЕРСОГЛИЯ**, генеральный секретарь Европейской ассоциации экспертов по геологическому хранению CO₂, (Италия, он-лайн), - отметил необходимость кооперации усилий всех стран Европы в решении проблем изменения климата и, в первую очередь, путем уменьшения эмиссии парниковых газов, особенно CO₂.

Утреннее заседание круглого стола началось с отчетного доклада «Предварительные результаты выполнения проекта «Низко-углеродные возможности для промышленных регионов Украины» - Рекомендации по внедрению технологий улавливания и хранения диоксида углерода на востоке Украины»», который представил **Николай ШЕСТАВИН**, ведущий научный сотрудник Донецкого национального университета, к.т.н., координатор проекта LCOIR-UA.

- Затем были представлены презентации:
- **господина Кайт УИРИСКИ**, советника по вопросам энергетики и улавливания и хранения CO₂ Международной общественной организации «БЕЛЛОНА» (Норвегия),
 - **госпожи Эллины ЛЕВИНОЙ**, аналитика по вопросам энергии Международного энергетического агентства (Франция, он-лайн),
 - **доктора Адама ВОДЖИСКИ**, руководителя департамента структурного геологического картирования Польского геологического института – Национального исследовательского института (Польша, он-лайн),
 - **профессора Саулиуса СЛИАУПА**, руководителя департамента региональной геологии Института геологии и географии Литовского центра исследований природы (Литва, видео),
 - **доктора Вард ГОЛДТОРПЕ**, управляющего программой улавливания и хранения углерода фирмы «Ze Krown Esthet», (Великобритания, он-лайн),
 - **доктора Сергио ПЕРСОГЛИЯ**, генерального секретаря Европейской ассоциации экспертов по геологическому хранению CO₂, (Италия, он-лайн),

На дневном заседании круглого стола были представлены презентации:

- **профессора Сергея ВЫСОЦКОГО**, заведующего кафедрой экологии и природопользования Автомобильно-дорожного института ДонНТУ, д.т.н.,
- **Николая КИСЕЛЕВА**, директора НТЦ охраны недр и сооружений при УкрНИИМИ НАН Украины, к.г.-м.н.,
- **Юрия ОЗЕРСКОГО**, директора Украинского института энергоэффективности и низкоуглеродных технологий, к.т.н.,
- **Алексея МИХАЙЛОВА**, менеджера дирекции по генерации электроэнергии Донбасской топливно-энергетической компании,

В завершающей презентации был представлен украинский перевод **Брошюры Европейской ассоциации CO₂GeoNet «Что в самом деле означает геологическое хранение CO₂?»**,

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект реалізується
Донецьким національним
університетом, Україна

